

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2023-0833753	Datum opzoeking:	6/10/2023
Referentienummer:	5553827-Kauwstr. 30 Herzel-1	Zoekdata:	41062B0515/00X002
Perceel:	41062B0515/00X002		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Herzele afdeling HERZELE 8 AFD/ST-LIEVENS-ESSE/, sectie B met perceelnummer 0515/00X002 [41062B0515/00X002]

Informatievraag: beschermd onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Tramstation:** (detail zie bijlage)

Legende

■ Cultuurhistorische landschappen	■ Monumenten
□ Archeologische sites	□ Overgangszones
■ Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Tramstation:** (detail zie bijlage)

Legende

□ Landschapsatlas	□ Archeologische zones
□ Historische tuinen en parken	■ Bouwkundig erfgoed - gehelen
■ Houtige beplantingen	● Bouwkundig erfgoed - relicten

Informatievraag: wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Tramstation:** Bouwkundig (detail zie bijlage)

Legende

■ Historische tuinen en parken	□ Houtige beplantingen
□ Archeologische zones	□ Landschapatlas
■ Bouwkundig erfgoed - gehelen	● Orgels
▲ Bouwkundig erfgoed - relictten	

Informatievraag: Unesco werelderfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

■ Bufferzones
■ Kernzones

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

Onroerend erfgoed wordt beschermd omdat het van grote waarde is voor de gemeenschap. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Het onroerend erfgoeddecreet voorziet vier mogelijke beschermingsstatuten;

1. een beschermd monument
2. een beschermd cultuurhistorisch landschap
3. een beschermd stads- of dorpsgezicht
4. een beschermde archeologische site

Geïnteriseerd onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Daarnaast zijn er ook enkele thematische inventarissen gerealiseerd: over historische tuinen en parken, houtige beplantingen met erfgoedwaarde en orgels.

Geïnteriseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met bepaalde rechtsgevolgen, die verschillen naargelang de inventaris.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet in de vaststelling van minstens vijf inventarissen:

- De inventaris van het bouwkundig erfgoed
- De landschapsatlas
- De inventaris van de archeologische zones
- De inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde
- De inventaris van historische tuinen en parken

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel vijf beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette en de volledige Brugse binnenstad.

Informatieverplichting

Iedereen die **een beschermd onroerend erfgoed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar dient in de publiciteit én in de onderhandse en authentieke akte vermelden dat het om een beschermd goed gaat, en wat de precieze rechtsgevolgen daarvan zijn.

Iedereen die **een geïnteriseerd onroerend goed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar, moet dit niet in de publiciteit vermelden, maar wel in de onderhandse en authentieke akte, alsook de precieze rechtsgevolgen die aan de opname verbonden zijn door een verwijzing naar hoofdstuk 4 van het Onroerenderfgoeddecreet op te nemen.

Archeologie

Op percelen die in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site gelegen zijn of die in een archeologische zone gelegen zijn die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones dient de archeologieregelgeving te worden nageleefd. Zorg dat je het correcte traject volgt bij vergunningsaanvragen.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: 5553827-Kauwstr. 30 Herzel-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Herzele afdeling HERZELE 8 AFD/ST-LIEVENS-ESSE/, sectie B met perceelnummer 0515/00X002 [41062B0515/00X002]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd monument: Tramstation

Beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies [cafés](#), [koetshuizen](#), [tramstations](#), [winkels](#)

Datering [voor WO I](#)

Beschrijving

De bescherming omvat het tramstation uit 1912.

Waarden

Historische waarde, industrieel-archeologische waarde, sociaal-culturele waarde

in casu *bouwhistorische waarde*: Representatief voorbeeld van een bakstenen tramstatie/café/buurtwinkel uit 1912 in een rurale gemeente, waarbij het nieuwgebouwd café nabij het spoor de functie van station overneemt. Het opvallend volume van het huis is representatief voor het prestige dat deze nieuwe ontsluiting van het platteland met zich meebrengt. Het station met zijn café/wachtzaal, buurtwinkeltje en boven woning voor de uitbater gold als een baken van vooruitgang, voorbeeld van ontsluiting van de kleinere dorpen en toegangspoort tot de gemeente.

De architecturale vormgeving daarmee gepaard gaand, verraadt de typische gevelarchitectuur (uitgewerkte straatgevel, sobere achtergevel) uit het begin van de 20ste eeuw. De indeling van het pand is representatief daar de authentieke indeling herkenbaar bleef. In de voormalige wachtzaal staat nog de schouwmantel met de voor het openbaar vervoer zo belangrijke klok. Verder bleven schouwen, schouwmantels, binnenschrijnwerk met houtimitatie, hang- en sluitwerk, tapijttegelvloeren, geëts glas, ... aanwezig.

Tramstatie is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Is de aanduiding van

- **Kauwstraat 30 (Herzele)** Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9417>

Beschermingsbesluiten

- [Brouwerij en brouwershuis Van Den Bossche en tramstatie](https://id.erfgoed.net/besluiten/4359) - <https://id.erfgoed.net/besluiten/4359>
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Tramstation

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [cafés](#), [koetshuizen](#), [tramstations](#)

Datering [voor WO I](#)

Beschrijving

Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne.

Waarden

Architecturale waarde

Industrieel-archeologische waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Kauwstraat 30 (Herzele)** Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne.

Heeft als voorganger

- **Kauwstraat 30 (Herzele)** Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne. Het hoekpand heeft een lijstgevel van drie traveeën langs de Kauwstraat, een afgeschuinde hoek met toegang tot het café en vier traveeën langs Zonneveld.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/138524>

Beschermingsbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen - https://id.erfgoed.net/besluiten/15002](https://id.erfgoed.net/besluiten/15002)
Schrappingsbesluiten Vaststellingsbesluiten

Tramstation

Beknopte karakterisering

Typologies tramstations, koetshuizen, cafés

Datering voor WO I

Beschrijving

Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. Vermoedelijk was er geen station als dusdanig maar enkel een stopplaats met café.

Historiek

In 1833-35 was België het eerste land op het continent met een spoorlijn. Doch kleinere steden en rurale gebieden blijven van een gepaste ontsluiting verstoken. Daarom werd op 9 juli 1875 een wet gestemd die het privé-investeerdere mogelijk maakte om tramwegen aan te leggen en te exploiteren. Dat bleef echter zonder succes wegens het uitblijven van overheidssteun. Op 25 juni 1885 werd de 'Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen' opgericht. Zij zag het als haar taak om spoorlijnen aan te leggen maar de exploitatie werd uitbesteed. In 1912 werd de tramlijn Gent-Geraardsbergen (41 kilometer) aangelegd welke ook Herzele en Sint-Lievens-Esse ontsloot. Ze werd uitgebaat door de in 1900 opgerichte 'S.A. de chemins de fer provinciaux'. Oorspronkelijk was Ninove als bestemming voorzien doch de stad weigerde te investeren waardoor Geraardsbergen zich als kandidaat profileerde. De lijn Merelbeke-Herzele opende in 23 juni 1907, Herzele-Geraardsbergen op 01 mei 1912 en Gent (Sterre) -Merelbeke in 1913 en Gent Sint-Pieter in 1925.

De Eerste Wereldoorlog betekende een rem op de uitbouw van de buurtspoorwegen. Niet alleen werd de exploitatie moeilijk, sommige lijnen waaronder ook de lijn Merelbeke - Geraardsbergen waren opgebroken (1917). De lijn Merelbeke-Herzele werd heraangelegd in 1921, heropend op 9 april 1921 en Herzele-Geraardsbergen werd terug ingereden op 1 oktober 1921. De exploitatie gebeurde nu door de 'Nationale Maatschappij voor Buurtspoorwegen' zelf gezien de 'S.A. de chemins de fer provinciaux' in 1920 gebruik maakte van een wet het jaar ervoor gestemd, die private exploitanten toeliet om hun contract op te zeggen indien de oorlog onvoorziene lasten deed ontstaan. Enkel het deel Gent-Merelbeke bleef verpacht.

De rampzalige toestand van de overgenomen lijnen na de Eerste Wereldoorlog, het ontstaan van de private buslijnen in de jaren 1920 versterkt door de rampspoed van de Tweede Wereldoorlog betekende het einde van de buurtspoorwegen. De lijn Merelbeke - Sint-Lievens-Houtem werd gesloten op 2 oktober 1954 en de lijn Sint-Lievens-Houtem - Geraardsbergen sloot op 15 december 1955.

In 1911-12 werd de tramstatie van Sint-Lievens-Esse gebouwd. Vermoedelijk was er geen station als dusdanig maar enkel een stopplaats met café. Er was ter plaatse geen stationsgebouw aanwezig wat doet vermoeden dat de tickets voor de tram in het café verkocht werden. Deze praktijk was in kleinere landelijke dorpen gebruikelijk tot ver in de 20ste eeuw. In de beginjaren stond het pand

volledig alleen in de velden. Het was nog even wandelen tot de dorpskern. Stelselmatig werd de bouwstrook tussen 'tramstatie' en dorpscentrum opgevuld.

De aanleg van een spoorlijn heeft steeds aanleiding gegeven tot een stedenbouwkundige ontwikkeling in de stationsbuurt. Hoewel minder uitgesproken blijkt ook in landelijke gemeenten de aanwezigheid van een spoor- of tramlijn van groot belang geweest te zijn. De driehoekige zone afgegrensd door de Kauwstraat (station tot klooster), de spoorlijn en de Sint-Livinuskapel komt nu tot ontwikkeling. In eerste instantie wordt één zijde van de Kauwstraat ingevuld en bij het afschaffen van de spoorlijn worden de gronden langs de nieuw ontstane weg aangesneden. De overzijde van de Kauwstraat en de spoorlijn blijven landbouwgebied. Het station met zijn café/wachtaal, buurtwinkeltje en boven woning voor de uitbater, was een baken van vooruitgang, voorbeeld van ontsluiting van de kleinere dorpen en toegangspoort tot de gemeente.

Beschrijving

De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne. Het hoekpand heeft een lijstgevel van drie traveeën langs de Kauwstraat, een afgeschuinde hoek met toegang tot de café en vier traveeën langs Zonneveld. Dat hoofdvolume heeft twee bouwlagen onder een zadeldak met pannen. De hoektravee wordt geaccentueerd door een toegangsdeur in een blauw hardstenen deuromlijsting en een balkon op de bovenverdieping. De zolderverdieping is dankzij een dakkapel met rondbogig raam en torenconstructie opengewerkt. De twee linkertraveeën langs Zonneveld werden als puntgevel uitgewerkt, ingevuld met drie rondbogige ramen. Het koetshuis telt drie traveeën (waarvan de middelste een poort) één bouwlaag onder een zadeldak. De bakstenen gevel steunt op een natuurstenen plint. De segmentboogvormige muuropeningen zijn alle voorzien van een natuurstenen sluitsteen. De gelijkvloerse ramen zijn in een verdiepte omlijsting geplaatst. Het pand behield het oorspronkelijke schrijnwerk. Opvallend zijn de rijk uitgewerkte muurankers op de gevel. De twee rechtertraveeën langs de Kauwstraat hoorden bij een buurtwinkeltje. Getuige daarvan de verlaagde dorpel van het raam.

Interieur

De benedenverdieping van het pand werd verbouwd. De oorspronkelijke drie ruimten (winkelruimte, gelagzaal en een salon) waren via dubbele deuren met elkaar verbonden. Bij recente verbouwingen werden de ruimten tot één gelagzaal verbouwd met behoud van alle stucplafonds en schouwen waardoor de ruimten herkenbaar blijven. Opvallend is de marmeren schouw met klok uit hetzelfde materiaal. Duidelijk een overblijfsel uit de periode dat de vertrekuren van de trams belangrijk waren. De bovenverdieping behield zijn originele indeling. Het hoofdvolume behield onder meer schouwen, schouwmantels, binnenschrijnwerk met houtimitatie, hang- en sluitwerk, tapijttegelvloeren, geëitst glas.

- DE VOS R. s.d.: *De Sint-Lievenkapel Sint-Lievens-Esse 1680-1906-1996*, s.l.
- NEYENS J. 1978: *De buurtspoorwegen in de provincie Oost-Vlaanderen 1885-1968*, Lier.
- VAN DER HERTEN, VAN MEERTEN & VERBEURGT 2001: *Sporen in België 175 jaar spoorwegen 75 jaar NMBS*, Leuven.

Is aangeduid als

- **Kauwstraat 30 (Herzele)** Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne. Het hoekpand heeft een lijstgevel van drie traveeën langs de Kauwstraat, een afgeschuinde hoek met toegang tot het café en vier traveeën langs Zonneveld.
- **Kauwstraat 30 (Herzele)** Het tramstation van Sint-Lievens-Esse dateert van 1911-1912 en werd opgetrokken aan de lijn Merelbeke - Geraardsbergen. De tramstatie telt twee panden en een koetshuis gebouwd in één campagne.
- **Kauwstraat 30 (Herzele)** De bescherming omvat het tramstation uit 1912.

Is deel van

- **Sint-Lievens-Esse (Herzele)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200960>